

Сучасний процес включення жінок у військову організацію суспільства відбувається із зростаючою силою – отже, у ньому є раціональне зерно. Передбачається, що приплив жінок до армії дозволить багато в чому вирішити проблеми її комплектування. Вплив всього комплексу факторів робить об'єктивно необхідним нарощування нинішнього 16% жіночого контингенту в Збройних Силах України до оптимального значення, яке ще має визначитися, але це все один із найвищих показників кількості жінок, які служать у війську, у співвідношенні до загальної чисельності Збройних Сил у порівнянні з багатьма арміями світу.

1. Заєць П., опитування Соціологічної групи «Рейтинг»// [Режим доступу] - <https://zn.ua/ukr/UKRAINE>
2. Жіночий Консорціум України, Женщины в армиях мира// [Режим доступу] - <https://wcu-network.org.ua/ua>
3. Карлова К.М., Інтеграція жінок у військову професію: перспективи та обмеження // [Режим доступу] - <https://cyberleninka.article>
4. Козуля О. Жінки в історії України.— К.: Український центр духовної культури. 1993.— 256 с.
5. Павлюк О., Як військовий призов для жінок працює у світі// Суспільне|Новини, від 24 грудня 2021// [Режим доступу] - <https://suspiilne.media>
6. Салкуцан С. М., Кринець Л. В., Гендерна політика НАТО: історичний аспекти досвід інтеграції, К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019
7. Марценюк Т., Жінки у збройних силах світу та України: на шляху до інтеграції// Повага: кампанія проти сексизму// [Режим доступу] - <https://povaha.org.ua>
8. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби у Збройних силах України та інших військових формуваннях» // [Режим доступу] - <https://zakon.rada.gov.ua>
9. Висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях» [Режим доступу] - <https://ips.ligazakon.net>

Гудим Інга Володимирівна

викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ НАЛЕЖНОГО РЕАГУВАННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я, СТАТЕВОЇ СВОБОДИ І НЕДОТОРКАНОСТІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ЖІНОК В УМОВАХ ВІЙНИ

У ХХ столітті, історії відомі війни, які змусили людство подбати про прийняття загальновизнаних норм щодо захисту жінок, дітей та ін. Всебічна участь України в багатьох міжнародних конвенціях, які прямо забороняють будь – яке сексуальне, психологічне, моральне насильство над жінками, покладають на державу обов'язок їх виконання та впровадження певної політики реалізації механізмів протидії та попередженню злочинів проти життя і здоров'я, статевої свободи і недоторканості, честі та гідності жінок. Для виконання таких міжнародних зобов'язань, прийнято Національний план дій щодо виконання Резолюції РБ ООН 1325 до 2025 року. Стратегічним планом є забезпечення захисту жінок, їх життя та здоров'я, статевої свободи і недоторканості як в умовах збройного конфлікту, так і у мирний час. З початком повномасштабного вторгнення на українські землі російських військ, жінка – це об'єкт насилля. Саме тому, актуальність розгляду питання захисту прав жінок в умовах війни шляхом належного та ефективного розслідування таких злочинів вкрай необхідний механізм, який лягає в основу національної безпеки України.

Значну увагу дослідження проблем у сфері захисту життя і здоров'я, статевої свободи і недоторканості, честі та гідності жінок досліджували такі відомі вчені як: А.Б. Амелін, В.В. Альошин, І.Л. Арцибасов, С.Л. Єгоров, В.І. Лісовський, І.І. Котляров, Ф.І. Кожевников, Л.Д. Тимченко, А. І. Полтораєв, Л.І. Савинський та ін.

Наразі, через відсутність чіткого механізму документування та фіксації злочинів проти життя і здоров'я, статевої свободи і недоторканості, честі та гідності жінок, низький рівень навичок та вмінь органів прокуратури та правоохоронних органів, виникає чимало перешкод для належного документування та передачі матеріалів на розгляд Міжнародного кримінального суду.

Вважаємо, що українське законодавство потребує вдосконалення, шляхом імплементації до нього приписів Міжнародного протоколу із документування та розслідування сексуального насильства в конфлікті Такий Міжнародний протокол — це комплекс керівних вказівок та рекомендацій, які визначають найкращі практики із документування та розслідування сексуального насильства як воєнного злочину, злочину проти

людяності, акту геноциду або інших тяжких порушень міжнародного кримінального права, міжнародного права прав людини або гуманітарного права.

Першим кроком для приведення українського кримінального законодавства у відповідність до наявних потреб та задля забезпечення виконання міжнародно-правових зобов'язань України має стати підписання Президентом прийнятого Парламентом законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права» № 2689 від 27 грудня 2019 року. Він спрямований на гармонізацію норм національного кримінального права із положеннями міжнародного кримінального та гуманітарного права щодо кримінально-правового переслідування за міжнародні злочини (геноцид, злочин агресії, злочини проти людяності та воєнні злочини), а також забезпечення виконання міжнародних зобов'язань щодо запобігання юридичній та фактичній безкарності за вчинення таких злочинів. Зокрема, він передбачає зміни до *статті 438 ККУ*, що криміналізує воєнні злочини, і заборону та покарання за злочини «згвалтування, сексуальної експлуатації, примусової вагітності, примусової стерилізації або будь-яких інших форм сексуального насильства». Зміни до *статті 442 ККУ*, яка встановлює відповідальність за вчинення злочину геноциду, закріплюють, що цей злочин може включати сексуальне насильство. *Проект статті 4421*, яка забезпечує криміналізацію злочинів проти людяності, також забороняє згвалтування, сексуальну експлуатацію, примусову вагітність, примусову стерилізацію або будь-які інші форми сексуального насильства як злочини проти людяності.

Окрім цього, законопроект забезпечить відповідність передбачених ККУ складів злочинів не лише договірним нормам міжнародного кримінального права, але й так званим «динамічним» звичаєвим нормам міжнародного права, розвиток яких знаходить своє відображення в практиці міжнародних кримінальних трибуналів [3].

Не менш важливим на наш погляд є важкість роботи державних органів, обтяжених тягарем війни, проте, звернення до міжнародного законодавства для вирішення питання захисту прав жінок було б більш ефективним в комплексі із виключенням віктимізації під час досудового розслідування та судового розгляду.

1. Дебати на тему: Жінки, мир і безпека: задоволення потреб жінок і дівчат у стійкому світі й безпеці в постконфліктних ситуаціях. Електронний ресурс: <http://www.un.org/russian/events/women/sc/>.

2. Декларація про захист жінок і дітей в надзвичайних обставинах та в період збройних конфліктів. Електронний ресурс: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_317.

3. Попередження сексуального насильства під час війни та покарання за нього рекомендації для України. Електронний ресурс: <http://jurfem.com.ua/poperedzennya-seksualnogo-nasylystva-pid-chas-viyny-ta-pokarannya-za-nyogo-rekomendacii-dlya-ukrainy/>

4. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>.

Гурбанова Наргіз Насрадін кизи
студентка I курсу магістратури
Факультету адвокатури
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Із розвитком міжнародних відносин все більшого значення набуває міжнародне право, яке є основним і головним інструментом управління і регулювання цих відносин. Захист, повага прав і свобод людини і громадянина є визначальним фактором благополуччя суспільства, що впливає на співпрацю між державами і розвиток міжнародного права в цілому. Під час війни порушуються всі права дитини: право на життя, право бути з сім'єю і громадою, право на здоров'я, право на розвиток особистості, а також право на турботу і захист [2].

Діти – вікова група найвищого ризику бідності або соціальної ізоляції, особливо вразлива категорія населення, вони виступають основними суб'єктами та об'єктами системної дискримінації, яка особливо посилюється в умовах збройних конфліктів. Збройні конфлікти негативно впливають на функціонування сім'ї загалом, та особливо на забезпечення основних потреб дитини, її розвиток та психологічний стан. При чому відповідно до міжнародних стандартів і практики застосування військової сили вразливість жінок та дітей відмічається як у конфліктний період, так і по його завершенні [3]. На наш погляд держави та міжнародні організації спільно мають напрацьовувати механізми задля підвищення рівня дотримання прав дити в умовах такого складного періоду.